

GLAS IZSELJENCEV

LIST IZSELJENCEV
IZ JUGOSLAVIJE V FRANCJI
IN BELGIJI

Naslov za pisma in denarne posiljke:
M. Frambourg
Maison des Syndicats
33, rue Grange aux Belles, Paris 11

Leto III.

17 SEPTEMBRA 1938

Cena: 1 belg., 0.75 fr. franka

Štev. 18.

Podporna Jednota-naš ponos

Te dni bodo naši izseljenci v P. de C. proslavili desetletnico obstoja in delovanja svojega priljubljenega podpornega društva « Podporna Jednota ».

Na deseto obletnico te nadvse koristne izseljenske organizacije, se bodo s ponosom ozrli nazaj na pretekla leta vsi, ki so se za razvoj in napredek društva ves čas trudili in delovali. Bilo je mnogo truda, skrbi in bojov toda tudi uspehi so bili. Dokaz temu je veliki porast članstva posebno v zadnjih dveh letih ter trdni ekonomski položaj Jednote in njenih podružnic.

Razvoj « Podporne Jednote », in veliko koristno delo, ki ga je društvo izvršilo v teh kratkih desetih letih svojega obstoja, točno dokazuje, da so podporna društva kakor je Jednota izseljencem v tujini isto kar je človeku hrbtenica.

Se posebej pa velja to za nas izseljence iz Jugoslavije, kj od strani svoje države nikoli nismo bili deležni tiste skrbi, katere so od svojih vlad deležni izseljenci drugih narodnosti.

Pa čemu bi še govorili! Številke o izplačanih podporah, ki jih objavljamo v današnji številki našega « Glasa » povedo več kot debela knjiga. Te številke so neizpodbiten dokaz, da je Jednota izseljencem v tujini najzvestejši prijatelj, ki mu stoji ob strani takrat, ko je v nesreči, ko ga mogoče drugi prijatelji zapuščajo. Jednota nudi izseljencem pomoč takrat, ko jo je najbolj potreben.

Organizacijski duh pri izseljencih-delavcih ne miruje. Neprestano tuhtajo, kako bi svojo organizacijo, še bolj izpopolnili. Osnovani so posmrtninsko podporo. Ko je družina v največji žalosti in ji grozi pomankanje se pojavijo v hiši moške od Jednote, in izplačajo podporo po navadi čez 1000 fr. Denar, ki za rudarsko družino pomeni časih že celo premoženje.

Toda ali Jednota prinaša samo materialne koristi svojemu članstvu? Ne! Takoj izprva treba poudariti, da že sam način medsebojne pomoči na izseljence-de-

lavce tudi vzgojno vpliva. Jednota kot podporno društvo dviga v svojem članstvu čut solidarnosti in krepki slogu — dvoje stvari, ki sta za delavstvo in njegovo borbo posebno v današnjih časih največje važnosti.

Jednota kot delavsko društvo je obenem ogušiče delavske kulture. Poglejte samo njene knjižnice. Samo podružnica v Lensu ima čez 500 knjig. Te knjige ne ležijo mrtve na policah, temveč se čitajo. Poleg leposlovnih knjig se nahajajo tudi poučne, znanstvene knjige, ki delavstvu širijo njegovo miselno obzorje in kažejo pot, po kateri mora iti.

Te knjižnice pa vršijo še drugo veliko delo. One imajo največjo zaslugo, da se je po kolonijah kljub dolgoletnemu bivanju izseljencem v tujini — še ohranila živa slovenska beseda. Zato se gospodje v domovini zabvalite, črnim rudarjem, — ki so v vaše sramoto, brez vaše pomoči — zbirali težko prigrarane franke in z njimi pripomogli knjižnicam do novih knjig, ki so izšle v domovini.

Jednota tudi ne pozablja na izseljensko mladino. Prečila je za učitelja, da bi podučeval otroke, da bi vodil pevske zборе. Učitelja pa ni, vseeno se na naših prireditvah razlega prelepa slovenska pesem. Jednota ima pevski odsek « Cankar », ki ga z požrtvovalnostjo in ljubeznijo vodi — rudar.

Društvo zgrajeno na demokratični podlagi brani in zagovarja demokracijo in svobodo tudi v dejanju. « Glas Izseljencev » kot delavski list, ki brani demokracijo ima v Jednoti čvrsto oporo. Mnogi njeni člani so zvesti sotrudniki in podpiratelji « Glasa ».

Navedena dejstva dokazujejo, da bi morali izseljenci povsod ustanavljati društva kakor je Jednota. Izseljenci v Franciji, Belgiji, Holandiji, Luxemburgu! Ustanovite svojo Jednoto kakor naši sodruzi v Pas de Calais!

Izboljšanje vašega položaja bo delo vas samih!

VSEM FUNKCIJONARJEM « PODPORNE JEDNOTE » CENTRALE IN PODRUŽNIC, K DESETLETNICI DRUSTVENEGA OBSTOJA IN DELOVANJA NAJISKRENEJŠE ČESTITA.

Uredništvo in uprava « Glasa ».

Jednota na delu

Ob priliki desetletnice svojega pridnega dela polaga Jednota svojim članom svoj obračun. Jednota je v tem času mnogim našim rojakom olajšala njihovo gorje. V najbolj težkih slučajih, ko je posameznike zadela nesreča (bolezen, nezgoda ali smrt) je Jednota vedno stala zvesto ob strani svojim članom in jim pomagala, ter jim na ta način rešila v mnogih slučajih obstoj. Jednota se pa ni omejevala samo na to, da je podpirala svoje članke, podpirala je velikodušno tudi v gotovih slučajih nečlane.

Samoobsebi umevno je, da pri tolikem članstvu, razen tega pa še pri tako težkem in nevarnem poklicu, kot je rudarski, mnogokrat samo članski prispevki niso zadostovali za pokritje izdatkov podpore. Treba je bilo najti novih virov, da se krije primanjkljaj.

V ta namen je bila Jednota primorana organizirati razne zabave, katere so se pa vse vršile v dostojni obliki, brez pijačevanja in brez vsakih izgredov.

V ta namen so se tudi prirejele igre in slične prireditve, s katerimi pa se je poleg samega dobrega namena še širilo kulturno obzorje našega članstva. V izrednih primerih pa, ko se vsi ni zadostovalo, se je pa še poseglo po skrajnem sredstvu — ponabiralnih polah, in se je šlo od hiše do hiše ter se nabiralo prostovoljne darove.

V čast našim izseljencem, moramo ugotoviti, da so se vedno odzvali in rade-

volje prispevali za vsakega, ki je bil podpore potreben. Jednota se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem svojim članom, in vsem izseljencem, ki so sodelovali in zavedno pomagali podpore potrebnim izseljencem.

Evo vam v številkah našega dela:

Dohodki:	
Na pristopnini in članarini...fr.	70.941.10
Igre, veselice tombole itd.	33.709.55
Nabiralne akcije	14.530.65
Drugi dohodki	2.120.85
Skupno vseh dohodkov	121.303.15
Izdatki:	
Podpora v bolazni in nezgodi...	64.838.75
Pogrebna	2.485.00
Izvanredne podpore (nabiralne akcije)	24.543.55
Drugi stroški (tu so všteti upravniki stroški nakup pisalnega stroja, itd.)	19.409.15
Vseh izdatkov	111.276.45

Ostane v blagajnah vseh podružnic

Manjkajo pa še podatki za podružnice Bruay in Wingles ker sta prenehali delovati, tudi tam je znašal promet par tisoč Frankov.

Uvidevajoč veliko potrebo v slučaju smrti, je Jednota uvedla za take slučaje velikopotezno samopomoč. Vsak član Jed-

10 LET "JEDNOTE"

Koncem septembra meseca 1. 1928, se je zbralo v Lensu par sodrugov, ki so videli potrebo društva, v kateremu bi se zbirali in ščitili v potrebi drug drugega naši izseljenci iz Jugoslavije. Do tega časa naši izseljenci v Pas de Calais še niso imeli nobenih društev, edino društvo, ki je bilo poznano našim izseljencem, je bilo društvo sv. Barbare, katerega idejo so naši izseljenci prinesli iz Nemčije v Francijo z vsemi navadami li si jih imela taka društva v Nemčiji. Omislili so si takoj svojo zastavo, ter rudarske kroje s palicami in belimi rokavicami. Take smo imeli priliko parkrat videti tudi po ulicah Lensa, kar je seveda tudi pri francozih izzvalo veliko pozornost. Nam pa, ki smo prišli iz Jugoslavije so bile te uniforme odvrtnice, ker so nas spominjale na tiste čase, ko so jih pri nas nosili ravnatelji in pazniki, ter razni prilizovalci, ki so hoteli na račun splošnosti dobro živeti. Zato je popolnoma razumljivo, da se je pojavila želja ustanoviti si novo društvo na demokratični podlagi.

Sprva je bilo zamišljeno društvo bolj majhnega obsega, in sicer samo za Lens, imenovalo pa se je: « Slovensko podporno društvo Lens. » Proti vsemu pričakovanju pa se je na poziv za pristop v društvo odzvalo tako veliko število izseljencev, da se je že po enem letu društvenega delovanja pokazala potreba dati društvu širši delokrog.

Javljali se risto samo člani v Lensu, temveč v večjem številu tudi v Vendin le Vieil-u, Lievin-u, Sallaumines-u, Wingles-u itd.

Zato se je prešlo takoj na preureditev pravil in dalo se je društvu novo ime. Po zgledu naših izseljencev v Ameriki je dobilo društvo ime:

JUGOSLOVANSKA DELAVSKA PODPORNA JEDNOTA

katere sedež je v Lensu in v katere delokrog spada cela Francija. Prešlo se je takoj na konstituiranje novih podružnic, ki so se ustanovile v sledečih krajih: Lens, Vendin le Vieil, Sallaumines, Wingles, ter nekoliko pozneje Bruay. Razen zadnjih dveh, obstojajo vse podružnice še danes. Imamo pa Jednoto že tudi po oddaljenejših krajih Francije, ki delujejo na podlagi naših pravil, ki pa so radi oddaljenosti drugače popolnoma samostojna.

Teh deset let delovanja Jednote lahko razdelimo na tri dobe:

- 1) Doba podviga.
- 2) Doba krize.
- 3) Doba konsolidacije.

Prva doba seveda ni trajala dolgo, toda v tem času je imelo vodstvo in članstvo veselje nad lepim razvojem društev. V tej dobi so imele posamezne podružnice po par tisoč frankov naloženih v hranilnici, članstvo je vedno po malem naraščalo, z eno besedo napredek na celi črti.

Tej, lahko rečemo zlati dobi je sledila potem druga, ki je prinesla mnogo zla — doba krize. Gospodarska kriza, ki je zajela v početku tridesetega leta celo Evropo, tudi v Franciji ni izostala. Pričelo se je prisilno praznovanje šihov, pričeli so v množicah odpravljati inozemske delavce v njihove domače kraje (samo iz Pas de Calais okrog 6000 Jugoslovancev). Vse to je seveda globoko objeknilo tudi na delovanje društev. Razen tega je veliko zmanjšanje zaslužka povzročilo pri rudarjih slabšo prehrano, in posledica so bile različne bolezni, ki jih v normalnih časih ni bilo, ali pa vsaj zelo malo. Poleg tega so se pa še našli tudi taki člani, ki

so se okoristili s tem, da so poleg bolniških podpor pri rudniku sprejemali še podporo društva, in s tem dosegli skoro enak zaslužek kakor če bi delali, kajti delovnih dni je bilo 8 do 9, podpore so pa dobili za 15 dni. Bili so to težki časi za društva. Toda tudi požrtvovalnost članov je bila in je še visoko razvita. Sodrugi so napeli vse moči, da so društva najhujšo dobo prestala razmeroma dobro. Niti ena podružnica ni niti za trenutek ustavila izplačevanje podpor, kar se je velikokrat zgodilo pri francoskih kakor tudi pri poljskih podpornih društvih.

Kriza pa je prinesla še druge posledice. Posamezni člani, ki niso imeli visoko razvitega čuta solidarnosti, so pričeli počasi odpadati, medtem ko so zavednejši ostali trdni kot skala, in ničesar jih ni moglo odvrtiti od njihovega človekoljubnega delovanja: pomagaj drug drugemu kadar je v stiski. Toda na svetu vse mine in tako se je tudi doba krize umaknila boljšim časom.

Leta 1936 je pri volitvah zmagala Ljudska fronta, sledile so velike stavke, ki nam bodo za vse življenje ostale v spominu. Ta dva velika dogodka sta delavstvo opogumila, in mu vlila novo vero in zaupanje v moč in poslanstvo delavskega razreda. Globoko pa so ti dogodki vplivali tudi na nadaljni razvoj društev. Zopet so začeli pristopati posamezni prej odstopeniški člani, v velikem številu pa tudi novi. Blagajne, ki so se v času krize izpraznile so se zopet začele popravljati, kar seveda navdaja vse prave člane z veseljem in ponosom.

Naše poročilo ne bi bilo popolno, ako re bi omenili posameznih sodrugov, ki so vedno požrtvovalno delovali za društvo v splošno korist. Omeniti moramo predvsem s. Popelnjaka Ivaša starejšega, ki se je največ potrudil za ustanovitev društva in mu bil tudi prvi centralni predsednik. Drugi predsednik je bil nekaj časa Filip Gričar, kateremu je sledil sodrug Trampuž Josip, ki je še danes na tem mestu.

Potrebno je omeniti tudi sodruga Rupnik Antona, ki je že 10 let centralni blagajnik Jednote, poleg tega pa je prav toliko let blagajnik podružnice Lens. Devet let je blagajnik pri podružnici Vendin le Vieil s. Gomilšek Franc. Tudi centralni tajnik Jednote Močilnikar Franc opravlja tajniške posle že devet let. Tudi drugi funkcionarji ostajajo na svojih položajih po več let, kar dokazuje, da vršijo svoje posle s požrtvovalnostjo in ljubeznijo, kar zamore edino le človek, ki je z vsem srcem pri stvari.

Naša Jednota se živahno zanima tudi za druga vprašanja, ki se tičejo izseljencev. Tako je Jednota s svoje strani storila vse, da pride do ratifikacije konvencije.

Napravila je prošnjo za slovenskega učitelja za Pas de Calais. Da, da, svojim predstavkam večjo moč in boljšo podlago je Jednota v interesu vsega izseljenstva pristopila k Izseljenski zbornici v Ljubljani, kjer bo dvigala svoj glas za interese izseljencev.

Ko praznujemo desetletnico naše Jednote lahko z veseljem konstatiramo, da je Jednota že veliko doprinesla tudi k enotnosti izseljencev, in bo tudi v bodoče v svojem vsakdanjem delu klicala izseljence iz Jugoslavije, da sledijo Jednoti in da se združijo v močno organizacijo samopomoči.

Zivela naša rudarska Jednota!
centralni tajnik Jednote.
Močilnikar Franc.

note, se obveže da boplačal za slučaj:
smrti člana

žene

otroke

Ako računamo 260 stalnih članov Jednote, je vsak član zavarovan za slučaj smrti za 1300 Fr., žena za 1040 Fr. in otrok za 780 Fr.

V dveh slučajih se je že pokazalo, da

bo to zavarovanje dobro delvalo. Mislimo, da te številke govorijo dovolj jasno, o potrebi podpornega društva, zato pozivamo vse izseljence, da se še trdneje oklenejo Jednote, ter ji pomagajo še nadalje vršiti njeno človekoljubno in koristno delo z geslom: Vsi za enega, eden za vse.

Blagajnik: A. Rupnik.

Francosko ljudstvo že dolgo ni branilo svojih socialnih pravic v tako težkih in zgodovinskih odgovornosti polnih trenutkih kot danes.

Hitler je ukrenil vse, kar je v njegovi moči, da **takoj** napade Čehoslovaško. Bratsko Čehoslovaško republiko in svetovni mir lahko sedaj reši samo še jasna in odločna francoska beseda, ki bo posnemala sovjetski vzgled neomahljive zvestobe zaveznikom.

Odločna beseda seveda potrebuje odločno, tudi znotraj močno in ustaljeno državo, ki se opira na ljudstvo in njegovo voljo.

Dvesto zajedalskih in protifrancoskih družin pa si je izbralo za svoj dobro premišljen napad na 40-urnik **prav tisti čas**, ko mora Francija v največji meri črpati svojo moč in doslednost — **iz ljudske volje**. Na žalost se je dvesto družinam posrečilo, da so pripravile tudi francosko vlado do znanega dekreta proti 40-urniku.

Dvesto družin je želelo ubiti kar tri muhe na en sam mah; oropati delavstvo socialnih pridobitev, razgnati ljudsko fronto na vse vetrove, zanetiti v Franciji težke socialne spopade in francosko republiko na tak način onesposobiti, da izpolni svoje svete nacionalne in mednarodne dolžnosti ter obveznosti.

Toda gospoda se je zmotila! Ljudska fronta je pokazala **v samem ljudstvu**, kako je trdna. Vsa dezela brani 40-urnik. Vsa dezela budno straži socialne pridobitve francoske ljudske fronte. **Vsa dezela pa se tudi zaveda**, kakšno obnašanje nalaga mednarodni položaj in boj proti glavnemu sovražniku-nemškemu fašizmu, ki bi rad pahnil ves svet v krvavo morijo.

Francoske delavske organizacije so s točnimi številkami dokazale, da zastoja v francoski proizvodnji ni kriv 40-urnik, temveč, da ga povzroča **zavestna sabotaza dvesto družin**. V pariški metalurgiji je 30.000 brezposelnih, v vsej Franciji — 350.000. popolnoma brezposelnih, v Longyju delajo komaj 24 do 35 ur tedensko, v vsej Franciji dela 50 % zaposlenih delavcev manj kot 40 ur na teden itd., itd.

C.G.T., branik francoskih delavskih pravic, je pozvala delavstvo, naj z vsodolodnostjo nadaljuje boj za ohranitev 40-urnika.

Administrativna komisija C. G. T. zbrana v svojem sedežu danes popoldne, odločno protestira, proti poslednjim sklepom ministrskega sveta. Tako pravi proglas.

Po vsej Franciji sledi delavstvo pozivu svoje **C.G.T.** Zborovanja, mitingi, manifestacije, tisoči, stotisoči branijo 40-urnik. Vélodrome d'Hiver — 50.000 oseb, Havre — 20.000, Rouen — 15.000, Nantes — 10.000 oseb itd., itd.!

Kako solidarno je s francoskim delavstvom ostalo francosko ljudstvo dokazuje proglas pariškega odbora Ljudske fronte: « Ljudska fronta pariškega okraja poziva vse republikance velikega Pariza na manifestacijo, ki jo za petek organizira

Zasedanje Vrhovnega Sovjeta v SSSR

Pred kratkim je bilo zaključeno drugo zasedanje vrhovnega Sovjeta v Sovjetski Uniji. To zasedanje je bilo nov dokaz dovršenosti sovjetske demokracije, navdušenja in sloge delovnih množic v državi, v kateri so one sam svoj gospodar.

Poslanci izvoljeni v splošnih, tajnih in enakopravnih volitvah, so dosledno in na boljševidski način izpolnili svojo veliko nalogo. Kritizirali so brez obzira razne narodne komisarijate (pravosodje, finance, poljedelstvo) temeljito prereševali zakonske predloge, jih razširili in vnesli vanje razne popravke. Tako so napr. v diskusiji o proračunu za leto 1938, dokazali, da obstoja možnost novih dohodkov. V zakon o organizaciji sodišč so prav tako vnesli popravke, katere je vlada izpregledala. Zakon je bil sprejet v boljši in pravilnejši obliki.

To je tudi razumljivo, kajti sovjetski parlament je sestavljen iz izkušenih ljudi, iz najboljših predstavnikov ljudstva. Tako se zakonito predlogi ki najbolj odgovarjajo dejanskim potrebam ljudstva. S tem se tudi doseže, da se parlament zanima za celo vrsto vprašanj, katere poslanci postavljajo na dnevni red najsibo preko stalnih komisij ali pa neposredno.

Predlogi vlade, kakor tudi predlogi poslancev so se obravnavali z enako pozornostjo in uvaževanjem. Na ta način so bili enoglasno sprejeti vsi sklepi, ki so s tem postali pravomočni zakoni za vso Sovjetsko zvezo.

Sindikalna zveza v svrhu protesta proti kršitvi zakona o 40-urniku z vladine strani ».

S tem pozivom ne povdarja samo svoje solidarnosti z delavskim razredom, ki je ogrožen v svojih existenčnih in delovnih pogojih, temveč označuje tudi svojo enodušno voljo, to se pravi enodušno voljo pariškega ljudstva, naj se preneha z zastavljanjem ljudskofrontnega programa in naj se vzpostavi narodna suverenost v trenutku, ko zahteva zunanji položaj delo — ne v sužnosti, temveč v aktivni zvezi vseh demokratičnih nacionalnih in internacionalnih sil ».

Naša preizkušena in enotna petmilijonska C.G.T. je izbrala za **današnji čas** najprimernejšo bojno pot, da ohrani francoskemu ljudstvu 40-urnik in vse socialne pridobitve ter da reši Francijo pred usodnimi socialnimi konflikti, ki jih v sedanjem trenutku želijo samo nemški fašisti, domači reakcionarji in trockistični agentje mednarodnega fašizma.

Prav zato pa so se našli fašistični plačanci, ki blatijo C.G.T., čes, da je poustljiva in da bi bila morala že zdavnaj «proglasiti generalno stavko». Taki trockistični izvrševalci domačih in tujih fašističnih povelj se skrivajo za « leve » besede, ker mislijo, da bodo na tak način najlažje izkoristili bojno razpoloženje francoskega delavstva za protidelavske, nemškemu fašizmu koristne hujskaške namene. Res pa je tudi, da jim čisto verjamejo dobro misleči kratkovidneži, ki ne poznajo resnega položaja in ne vidijo dalje od svojega nosa.

Hujskaške agente in agentice je treba nagajat tja, kamor spadajo! Nemški fašisti, zbrani v Nürnbergu, ploskajo tem svojim plačanim tipom prav tako, kakor ploskajo dvesto družinam in kakor so ploskali dekretu proti 40-urniku. Saj dobro vedo, da bi jim nepremišljena dejanja francoskega delavstva prinesla trenutno največ korist.

Mi v celoti zaupamo naši C. G. T. in njenim navodilom. C.G.T. je izjavila, da bo z vsemi sredstvi branila 40-urnik in socialne pridobitve. **Katera trenutna sredstva izbira v svojem težkem toda odločnem boju, je stvar resnične koristi za francosko delavstvo delovstvo in celokupno protifašistično borbo.**

Dve osnovni nalogi ima danes francoski narod:

Rešiti čehoslovaško republiko, svojo varnost in svetovni mir; ohraniti svoje socialne pridobitve, ki mu jih je dala Ljudska fronta.

Obe nalogi sta druga od druge odvisni. Brez zvestobe demokratičnim zaveznikom, ni notranje svobode in socialnih pravic ter obratno!

40-urnik bo zmagal, svetovna demokracija bo zmagala!

Izseljenci ostanemo v boju za obrambo 40-urnika skupno z francoskim delavstvom budni, mobilizirani in pripravljani, da izpolnimo vsako navodilo naše močne, enotne in zaupanja vredne C.G.T.

Z obzirom na stalno napetost mednarodnega položaja, je Vrhovni Sovjet z navdušenjem odobril nadaljnjih 27 milijard rubljev, ki se bodo uporabili za narodno obrambo. Poslanci so se zavedali, da so s tem zagotovili varnost sovjetskih meja in položili nov kamen v zgradbo mednarodnega mira. Vrhovni Sovjet je prav tako sprejel zakon o organizaciji sodišč. Odvisna samo od zakona, svobodna izvoljena, in za vse enaka sodišča, bodo v rokah ljudstva močno orožje proti vsem sovražnikom njegove svobode, proti saboterjem, proti poneverilecem socialističnega ljudskega imetja, ter kršiteljem pravil socialistične skupnosti. Istočasno je vrhovni Sovjet izvolil vrhovno sodišče Sovjetske Zveze.

Prav tako je Vrhovni Sovjet sprejel sklep o organiziranju poljedelske razstave, ki bo pokazala doseganju napredek in dala nov polet nadaljnemu razvoju socialističnega poljedelstva.

Pred kratkim je čehoslovaška vlada izdelala 4-ti projekt o razširitvi pravic narodnih manjšin kot podlaga za pogajanja s sudetskimi Nemci. V tem projektu so v glavnem vključene skoraj vse zahteve, katere so postavili Heinleinovci na kongresu v Karlsbadu, razen zahtev, ki so naperjene proti demokraciji in zunanji politiki mira čehoslovaške države. Narodni Čehoslovaške, vključivši tudi en del sudetskih Nemcev, trde celo, da je vlada s tem projektom predalec zašla s svojim popuščanjem, ker nemškim fašistom je boj za pravice narodnih manjšin le preteza za njihove imperjalistične cilje, da bi razbili in na taki podlagi lažje osvojili čehoslovaško državo. Hitlerjevi agenti Heinleinovci, kot je bilo pričakovati, tudi s tem projektom niso zadovoljni. Zato so v Moravski Ostrovi tudi inscenirali kravale, da bi našli vzrok pri državnih organih za prekid pogajanj z vlado, in s tem drže v nervozi celo Evropo, ki z napetostjo pričakuje kaj bo zdaj.

Pot Heinleina k Hitlerju in na kongres nemških fašistov v Nurenbergu priča dovolj jasno, da Heinleinovci vrše svoje razbojniško delo neposredno pod vodstvom Hitlerja, ne glede na to ali se bo tudi sam Hitler na kongresu izrekel o svojem imperjalističnem planu glede Čehoslovaške, ali ne. Goering je na kongresu precej jasno izpovedal sovraštvo fašistov do Čehov in čehoslovaške države, ko je dejal:

« Mali evropski nekulturni narod, za katerega ne vemo niti od kod prihaja, vrši pritisk na ljudi, ki pripadajo velikemu kulturnemu narodu. Mi vemo kdo stoji za temi smešnimi praškimi pritlikavci ».

Sirokoustil se je tudi Goebels na kongresu kot se vsi Hitlerjevi pomočniki in sam Hitler. Oni so tudi to pot na kongresu govorili, da hočejo mir, seveda mir v Nemčiji, mir na zunaj, toda takšnem miru da bi lahko delali kar bi hoteli.

Jasno je eno: da bodo Heinleinovci po kongresu vršili še večji pritisk in provokacije v Čehoslovaški in Hitler od zunaj, zahtevajoč plebescita, nevtralizacije Čehoslovaške in čakal pripravnega momenta za udar, katerega bo skušal zaviti tudi v boj za « mir ».

V tem razbojniškem delu ima Hitler pomočnike tudi v drugih državah. Chamberlainova vlada ga v tem delu pridno potpira in vrši stalni pritisk na Čehoslo-

vaško vlado potom Runcimana in na druge države da ji pomagajo v tem hlapčevskem delu Hitlerja. Konzervativni angleški « Times » je te dni že predlagal raj Čehoslovaška odstopi ozemlje, kjer žive sudetski Nemci in druge nacionalne manjšine. In vse to delajo pod firmo « za mir », kakor da bi se nemški imperijalizem na tem zaustavil. K sreči Čehi poznajo pravi smisel nemške imperijalistične politike in se upirajo kot Hitlerju tako tudi njegovim pomočnikom. Izjava predsednika ČSR Dr. Beneša, katero je dal te dni po radio izražati voljo naroda: « Nedame se », Dr. Beneš, je jasno povedal da dalje popuščati ne morejo in nočejo, ko je dejal: **« S posebno silo naglašam: ničesar se ne bo spremenilo v demokratični strukturi naše države in njeni zunanji politiki ».**

To je pravilno, ker s popuščanjem samo hrabriš nenastitega sovražnika. Sovražnika treba udariti po zobeh da ne grize in takrat se potegne nazaj v brlog. To je Sovjetska Zveza nedavno jasno pokazala nenastitnim Japoncem in ta močna država trdno stoji tudi danes da brani Čehoslovaško i s tem tudi svetovni mir.

Toda, čeprav so se te dni izrekle mnoge države da so pripravljene priskočiti na pomoč Čehoslovaški, če bo napadena, med njimi se je izrekla tudi Romunija, dočim je Jugoslavija bolje rečeno vlada Stojadinoviča-Korošca molčala kot da Jugoslavija ni članica Male Zveze in stara zaveznica Čehoslovaške. Ta izdajalska politika kaže tudi načrte Stojadinoviča na konferenci Male Zveze na Bledu, da stori vse, da omogoči neomejeno prodiranje nemškega imperjalizma.

Demokratično ljudstvo celega sveta s simpatijo do Čehoslovaške zasleduje njen boj za nezavisnost, demokracijo in mir. Med tem demokratičnim ljudstvom se nahajajo tudi narodi v Jugoslaviji in njihovi izseljenci.

Strnjeni in odločni narodi lahko obdrže mir in zajeze nemški imperjalizem, in v tej smeri se mora delovati povsod, v vsakem kraju, posebno pa še v Jugoslaviji, da pride čimprej do vlade, ki bo skupno z brati Čehi rekla: « Nedame se! »

Hitler je za udar na Čehoslovaško vse pripravil. To zahteva takojšnjega energičnega nastopa vseh demokratičnih sil, da se ta plan Hitlerja prepreči in obdrži mir.

Eno govori-drugo dela.

Povodom govora Dr. Korošca o o humanitarnem postopanju s političnimi jetniki.

Na kongresu katoliške mladije « Pax Romana » je imel Dr. Korošec, minister notranjih del, na Bledu javen govor, v katerem je poskušal braniti sebe in svojo policijo pred obtožbo, da se v zaporih pretrepa in muči politične aretirance.

Med ostalim je Dr. Korošec odkrito izjavil, da « ni res, da se v Jugoslaviji na surov in nekulturni način postopa z pristajali komunisti. Vse kar se govori o trpljenju komunistov po naših ječah in zaporih je velika laž. Mi v političnih metodah ne tiraniziramo komuniste in čuvamo dostojanstvo človeka ».

Mi bi bili zadovoljni če bi mogli potrditi te smeje besede gospoda Dr. Korošca. Ali resnica je popolnoma drugačna in prav to, da Korošec ni imel hrabrosti, da javno pred katoliško mladino in pred vso javnostjo tako govori dokazuje, da je en tak minister, ki javno laže in vara javnost s poseben še nadalje izdajati uredbe, trpeti in zakrivati zločine svojih podreje njih organov, nad političnimi aretiranci.

Mi trdimo, da se je politične aretirance v Jugoslaviji posebno po uvedbi diktature 1. 1929 gotovo vse po vrsti po policijskih zaporih pretrepalo in mučilo.

Mi trdimo, da so bili pod vlado Stojadinoviča-Korošec gotovo vsi politični aretiranci pretrepani in zverinski mučeni. Za časa ministrovanja gospoda Korošca je mučenje političnih aretirancev po policijskih zaporih prekosilo celo mučenje zloglasne španske inkvizicije.

Če bi hoteli naštetj vsa zverinska dejanja Korošeeve policije bi morali napisati celo knjigo. Vsled tega navajamo samo nekoliko slučajev.

Ivan Tomanič, bivši tajnik « Saveza Gradjevinskih Radnika Jugoslavije », ter bivši občinski odbornik zagrebške mestne občine, je bil na policiji tako strahovito mučen, da je že po kratkem času umrl v zaporu.

Vicko Jelaska, bivši narodni poslanec v

Splitu je v zaporu skušal napraviti samomor, rajše kakor bi še enkrat pretrpel vse zverinsko mučenje. Njemu so Korošeevi rabli med ostalimi mukami z razbeljenim likalnikom peglali pleča in noge po podplatih.

Zdravnik Dr. Jože Potrč « Ptuja je bil tako strašno mučen, da je telesno in živčno postal popoln invalid.

Inženir Kristan je popolnoma oslepel vsled udarcev, ki jih je dobil na policiji. Ne manj od moških so bile mučene tudi žene. Navajamo izmed mnogih primerov samo dva. Zverinsko sta bili mučeni Sama Belevic, delavka iz Beograda, in žena privatnega nameštčenca Ivka Budaka, ki je mati štirih otrok.

Ko so v javnost prodili glasovi o nečloveškem mučenju žene Ivka Budaka, je Dr. Maček poslal odprto pismo Dr. Korošcu v katerem pravi, da je bolj človeško, da se politične jetnike takoj strelja, kakor pa da se jih tako na zverinski način muči in počasi ubija.

Taka je stvarnost, taka so dejstva, katerih smeli govor Dr. Korošca ne more izbrisati.

Dejstvo je tudi to, da je Korošec nedavno izdal svojim organom ukaz, da se mora iz aretirancev-komunistov na vsak način vse izveleči, samo se mora pri tem paziti, da se jih ne ubije.

Dr. Korošec je imel pogum trditi pred celim svetom, da se politični aretiranci v Jugoslaviji ne pretrepajo in ne mučijo. Zdaj naj pokaže svoj pogum še na ta način, da dovoli in omogoči eno mednarodno anketo v tem pogledu. Tako anketo bi lahko izvedlo «Društvo za človeške pravice » ali pa kake poznane osebnosti, ki ne pripadajo nobeni politični stranki.

Prepričani smo, da Dr. Korošec, da vlada ne sme dovoliti take ankete, ker bi ta ugotovila strahotne stvari in ker bi med drugim ugotovila tudi to, da je Dr. Korošec na drzen način lagal katoliški mladini, da je lagal in varal svetovno javnost.

NAŠE GIBANJE

PROSLAVA

10 letnice Delavske podporne Jednote v Lensu, v dvorani Tabarin dne 9. oktobra 1938.

SPORED:

Ob 1/2 4 uri popoldne zbirališče pri Tabarin.

Ob 4 uri skupno slikanje.

Ob 5 uri slavnostno zborovanje:

1) pozdrav predsednika;

2) poročilo o delovanju Jednote;

3) pomen podpornih črtev in njenih nalogah.

Deklamacije.

Nastop pevskega odseka Jednote «CANKAR».

Nastop baletnega zbora deklic, od « Prijatelj Sovjetske Zveze ».

Ob 9 uri zbranje tombole.

Sodeluje tudi tamburaski zbor iz Bruay.

PLES. Vstopnina: 2 fr. za osebo.

Izseljenci iz Jugoslavije udeležiti se te pomembne prireditve polnoštevno!

Podporna Jednota Lens.

LENS (Pas de Calais)

Naš pevski odsek « Podporne Jednote » « Cankar » šteje sedaj 24 članov. Ustanovljen je bil šele letos aprila meseca, vendar že lahko zabeležimo lep uspeh, saj smo z našimi pesnimi že petkrat sodelovali in nastopili pri pomembnih manifestacijah in prireditvah. Za tako lep napredek našega pevskega zbora ima predvsem največjo zaslugo pevovodja sodrug Laznik Stefan pa tudi naši požrtvovalni pevci, ki vestno hodijo vsako nedeljo in pondeljek na pevske vaje, par sodrugov iz Sallauminesa pride celo eno do dve daleč. Zeleli bi pa, da bi naš zbor štel 30 pevcev in še več; zato vsi, ki imate veselje do petja — pridite, da bo naša pesem še bolj gromko odmevala. Pevci na plan, priključite se in sodelujte v pevskega zbora « Cankar »!

Span Martin.

SALLAUMINES (P. de C.)

Naše žensko društvo « Proti vojni in fašizmu », prav pridno deluje, čeprav včasih naletimo na težkoče, katere nam delajo nekateri tukajšnji nasprotniki. Toda me zavedne žene se ne damo in smo vedno pripravljene braniti plemeniti cilj, ki ga zastopa naše društvo, ter obenem aktivno sodelujemo v borbi za enotnost v delavskih vrstah, ki je v teh časih najbolj potrebna.

Kajti me smo spoznale, da se moramo boriti rami ob rami s svojimi moškimi sodrugji, da prvič priborimo več pravic za nas delavske žene, za naše otroke, da se borimo proti novemu svetovnemu klanju, ki ga pripravlja nečloveški fašizem.

Vemo kako težko je našim hrabrim sodrugom v Spaniji ako morajo biti brez tobaka, zato smo te dni ponovno napravile akcijo za novo pošiljko cigaret našim junakom. Akcija je prav lepo uspela, za kar se na tem mestu najtoplejše zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli do nje. Rega uspeha in v dejanju pokazali solidarnost z našimi junaki. Predvsem se zahvaljujemo s. Lojzki Kurentovi, ki je v tej akciji posebno aktivno sodelovala.

Kakor so naši junaki v Spaniji odločeni vztrajati v borbi vse do zmage nad fašizmom, tako smo me odločene, da jim v tej borbi stojimo ob strani in jim pomagamo kar je v naši moči. Me se zavedamo, da s tem doprinasamo svoj del k zmagi nad fašizmom, obenem pa utiramo pot boljši bodočnosti delovne žene in vsega delovnega ljudstva.

Naj živi Cankarjeva četa in vsi naši bojovníki v Spaniji!

Naj živi žensko društvo « Proti vojni in fašizmu » v Sallaumines!

Stefka P.

SODELOVANJE

Akciji za zbiranje cigaret našim junakom v Spaniji, katero so organizirale naše sodružice v Sallaumines se je pridružilo tudi naše podporno in prosvetno društvo « Vesna » in darovalo v naš namen 100 frankov. Lep primer skupnega sodelovanja dveh društev za plemenito stvar, ki je vreden, da ga posnemajo tudi vsa ostala naša društva v Franciji in Belgiji.

« VESNA » SKRNI ZA OTROKE

Kakor lansko leto, tako tudi letos je « Vesna » organizirala izlet svojih članov in njihovih otrok k morju. Letošnji izlet v Auligny-au Bordo je uspel nadvse dobro. Poleg brezplačne vožnje so bili otroci na izletu obdarovani s z raznimi priboljški.

Kako človekoljubno in nestransko je naše društvo se lahko razvidi tudi iz tega, da društvo pri obdarovanju otrok ni gledalo nato, če so vsi otroci od članov « Vesne », temveč je tudi otroke članov društva sv. Barbare, ki so bili na izletu obdarovani prav tako kakor svoje.

« Vesna » tega ni storila iz kakšnih demagoških namenov, temveč iz prepričanja, da dejstva najbolj dokazujejo človekoljubnost in bratstvo naš delavcev.

ZAHVALA

Pred petimi meseci je na posledicah pljučne bolezni umrl moj mož in me pustil samo s 6 otroci, o katerih je najmlajši star šele 3 mesece. Se vse bi potrpela samo če bi bilo za kaj kruha kupiti.

Izrekam najtoplejšo zahvalò vsem, ki so me v moji nesreči podprli posebno naši C.G.T. katere člani se res trudijo za nas zapuščene. Prejela sem tudi od J. Kure fr. 126. Od te vsote so 96 fr. darovali sodrugji v Homecourt 30 fr. pa sodrugji v St. Marie aux Chenes.

Vsem najlepša hvala!

Tucugnieux 28. VIII. 1938.

Zohar Marija.

ZAHVALA

Podpisama Zohar Marija se najtoplejše zahvaljujem društvu « Jugoslovanska Podporna Jednota » kakor tudi vsem našim rojakom Jugoslovonom v Lievinu (Pas de Calais) za nabrani znesek 125 fr., katere sem prejela po rojaku Ivanu Bedraču iz Tucugnieux, ter zgoraj omenjeno društvo vsakomur najtoplejše priporočam.

Zohar Marija.

ST. ETIENNE (Loire)

V 15. števil. « Glasa » z dne 2. avg. je pod znakom « eden navzočih » nekdo podal poročilo o poteku izrednega obnega zbora društva « Podporne Jednote » v St. Etienne, ki je netočno in poleg tega vsebuje prvič napad na mojo osebo drugič pa škoduje z netočnim poročanjem samega našemu delavskemu listu « Glasu Izseljencev ». Dolžan sem, da na to poročilo dam odgovor, dopisnika pa pozivam da po pravilu, ki se ga držijo vsi res zavedni in odkritosrečni proletarci svojo napako prizna, in obžaluje ter se v bodoče varuje podobnih napak, ki škodujejo enotnosti v našem gibanju. Obenem naj si dotični dopisnik zapomni: Se sicer samoljubnosti ne sme biti v sistemu ki hoče delavski stvari res s pridom služiti. Ne radi tega, da bi nas kdo tavalil, temveč iz prepričanja delujemo vsi z vsemi močmi da koristimo in dvignemo naše društvo v St. Etienne, da bo res pomagalo vseh, da bo še v večjo korist nam in splošni delavski stvari. Na stran samoljubne kažipot naj nam bo čisti in nesebični idealizem!

Da preidem k stvari. V omenjenem dopisu pravi dopisnik da nisem član društva. Dopisnik prav dobro ve, da sem žrtev kapitala in da sem od novembra meseca lanskega leta a kot tak brezposlen ne morem postati član društva, čeprav sem izjavil, da postanem član takoj, ko dobim delo.

Jaz društva nisem napadal kakor pravi dopisnik temveč sem podal stvarno kritiko delovanja društva. Vsak ki količkaj pozna principe proletarske demokracije ve da stvarna kritika v našem delovanju mora biti, da ona samo koristi nikdar pa ne škoduje.

Meni in vsakemu, ki ve koliko je naših izseljencev v St. Etienne in okolici je jasno, da ima naše društvo danes še vse premalo članov. So rojaki ki so že v marsikateri akciji požrtvovalno sodelovali, ki pa niso člani društva. To pa zato, ker so proti njim neupravičeno padali očitki, ker vsak vleče na svojo stran mesto, da bi se združili in složno delovali v skupno korist.

Namen moje kritike je bil pokazati pravilno pot, ki vodi do naše sloge in do povečanja članstva društva.

Nisem izjavil dobesedno zakaj se ne sprejema tudi fašiste v društvo. Pač pa sem rekel da v St. Etienne ne poznam nobenega našega izseljenca, kateri bi se hotel potrkati na prsa in izjaviti, da je res fašist, ki bi se hotel prištevat tistim, ki na zverinski način ubijajo nedolžne otroke in žene v Spaniji. Če pa je kdo zapeljan ga je treba pripeljati na pravo pot. Tega se pravi voditelj delavstva danes tudi zavedajo in zato so ponudili roko katoliškemu in delavstvu drugih prepričan vedoč, da se bo delavstvo le složno ubranilo nevarnosti ki mu preti od fašizma.

Naj končno omenim še to, da sem prišel na omenjeni sestanek društva tudi

zato, da razbijem govorce katere sta dva člana društva širila okrog ob mojem prihodu v St. Etienne. Sicer sem radi teh govoric ostal popolnoma miren in če bi bil stavko prodal na Combelle kakor se je govorilo naj si dotični ki je širil te govorce o meni zapomni, da so Combelski sodrugji zadostj zavedni, da jim v tem oziru ni treba poduka, ter da bi me bili že zdavnaj obsodili in kaznovali kakor se mora kaznovati vsakega izdajalca delavskega pokreta.

Dopisniku omenjenega dopisa pa svetujem: Sedaj ko lahko že sam vidi koliko je njegovo nedelavsko postopanje škodovalo prvič društvu in drugič tudi njemu samemu, da se posluži naše knjižnice in pridno čita delavske knjige kakor tudi delavske časopise. V tem berilu bo našel poduka dovolj samo naj si ga dobro zapomni, in se v bodoče po teh naukih tudi ravna. Vsi skupaj pa pustimo ob strani vse stare slabe lastnosti preživele kapitalistične družbe — lastnosti ki niso in ne smejo biti naše — in oklenimo se dobrih lastnosti, ki so naše in morajo biti a te so: proletarsko poštenost resnica in pravica.

Vsi skupaj pa si sodružno podajmo roke in z odločnostjo in energijo zavednih delavcev delujmo v našem društvu tako, da se bodo v okrilju našega društva zbrali vsi izseljenci v St. Etienne in okolici. Z složnim delom si zgradimo društvo, ki bo naš ponos in nam vsem skupaj v rajčevje korist.

Vrzi stran vse kar nas razdira, posluži se vsega kar nas združuje.

Covnik Alojz.

Ste MARIE AUX CHENES (Möselle)

Med izseljenci v našem kraju jih je žal le še preveč, ki se premalo zanimajo za našo delavsko organizacijo C.G.T. in le preveč radi še verjamejo prej Glavniku in sedaj Radoševiču Rojaki ali res ne morete uvideti, da sledite ljudem, ki se delavske enotnosti bojijo ker imajo slabo vest, ljudem ki so s svojim delom pokazali, da so zagriženi nasprotniki razrednih delavskih organizacij, katere so delavci sami ustanovili, da bi si organizirani izboljšali svoj položaj.

Evo vam še en dokaz. Dvoboj med Radoševičem in Glavnikom dokazuje, da bi se gotovi gospodje Glavnika radi iznebili. Oni vedo, da je med izseljenci že tako na slabem glasu, da mu nihče nič več ne verjame, da se mu izseljenci ne bodo pustili več varati. Ob prisilnih petomajskih volitvah v Jugoslaviji je rekel en kmet v Sloveniji: « Gremo na volitve, da odvržemo stare volkove in izberemo nove, ki imajo boljše zobe, da nas bodo še bolj grizli ». Ta gospoda je dejansko tudi že odslovila enega volka med izseljenci in na njegovo mesto postavila takoj drugega. Mi pa ne smemo pustiti, da bi nas grizel, pokažimo mu najkrajšo pot, ki vodi stran od nas, zato pa se v teh resnih časih ko so v nevarnosti naše delavske pridobitve še bolj krepko oklenimo naše C.G.T. Stran z Radoševičem in njemu podobnimi! Naj živi C.G.T.!

C. J.

ZAHVALA

Spodaj podpisano se toplo zahvaljujem za podporo, katero so mi naklonili člani Jugoslovanske Podporne Jednote in sicer pozamezne podružnice kakor sledi: Fosse 8. fr. 45. — Sallaumines fr. 65. — Lens fr. 70. — Lievin fr. 206. — Skupaj: 386 frankov.

Zahvaljujem se še enkrat najtoplejše vsem skupaj, ter apeliram na vsakogar kdor še ni član Podporne Jednote, naj pristopi ker je to v njegovem interesu, saj je ravno Podporna Jednota tista, ki je pripravljena vsakemu svojemu članu pomagati kadar se nahaja v sili in stiski.

Lievin 4. 9. 1938.

Bedenik Franc.

LEP PRIMER

Sodrug Ivan Goričan in Anton Rupnik sta dala vsak 25 fr., skupaj 50 fr. za Patronat, t.j. za pomoč političnim jetnikom v Jugoslaviji.

Sodružna zahvala.

Patronatski odbor za L. de C.

DELAVCI V KRANJU ZA ŠPANIJO

Delavci v Kranju so te dni zbrali med seboj 620 din. za Cankarjevo četo v Spaniji. Če se pomisli, kako malo zaslužijo delavci v Kranju, je to prav lepa vsota. To je obenem tudi najboljši odgovor Koroseu in njegovemu « Slovincu », ki stalno napada in blati republikansko Spanijo in obenem tako zagriženo zagovarja in hvali vse fašistične tirane kar po vrsti: Hitlerja, Musolinija in Franka.

Za vsoto 620 Din. se bo kupilo cigarete, in poslalo Cankarjevi četi v Spanijo.

Cigaret bodo naši dragi borci najbolj veselili.

Ziveli zavedni delavci v Kranju! Jeseničani, Trbovljčani, Ljubijanci, itd. sledite zavednim delavcem iz Kranja!

IZSELJENCI!

Več naših gozdnih delavcev, ki so že izvršili prvi kontrakt, želi premenjati službeno mesto. Posebno se išče delo na žagan.

Kdor bi torej vedel za kako podjetje, ki potrebuje gozdne delavce ali pa delavce na žagah naj to sporoči nasemu uredništvu. V sporočilu je navesti tudi plačilne pogoje dotičnega podjetja.

V tujini smo, navezani drug na drugega zato pomagajmo eden drugemu. Delavci smo, zato pokažimo svojo solidarnost sotrpini tudi v tem pogledu.

Uredništvo.

PISMO IZ ŠPANIJE

Dragi sodrugji in sodružice!

Predstavljamo se kot nova skupina dobroteljcev v Spaniji. Od časa zadnje fašistične ofenzive na Aragonu, se je med nami precej spremenilo. Več naših fantov je dalo svojo junaško kri v obrambo aragonske zemlje in cele Spanije, tudi ranjenih smo imeli precej. Po teh udarcih, ki jih je morala pretrpeti naša brigada radi pomanjkanja orožja se je pomaknila na jug. Tudi mi pod okriljem Cankarjeve čete dajemo žilav odpor sovražniku, ki bi rad prodiral proti Valenciji pa mu ne damo.

Iz nas bivših vojakov Cankarjeve čete, ki so se zdravili po Katalonskih bolnicah in pa iz novih prostovoljcev, ki se radi znanega fašističnega prodora niso mogli združiti v Cankarjevi četi, smo ustvarili novo močno skupino Slovencev, ki je sedaj največja v Spaniji. Romesani smo skupaj s prostovoljci iz ostalih balkanskih držav ter španskimi sodrugji in tvorimo specialni elitni bataljon ene od internacionalnih divizij. To je nov bataljon ustanovljen šele po fašističnem prodoru na morje.

Od vsega začetka se nahaja naš bataljon na fronti od Ebru. To se pravi nad tri mesece v borbi. Mislimo, da smo se izkazali vredne starih junaških tradicij bataljonov « Dimitrova », « Djure Djakoviča » in čete Ivana Cankarja. V priznanje naše neustrašnosti, vojne sposobnosti in politične zrelosti smo od poveljstva divizije Lister dobili ponosno darilo: častni prapor. Trdno stojč pod tem praporom, ki je prapor priznanja španskega naroda našemu bataljonu, branimo katalonsko zemljo pred napadi mednarodnega fašizma. V poslednjih bojih je naš prapor preresetalo nad 170 sovražnih krogelj in drobcev šrapnelov.

Fronta je sedaj mirna na našem odseku, to se pravi: enakomeren topniški ogenj, redni obiski sovražne aviacije, zvižganje krogel nad našimi glavami in tu pa tam regljanje strojníc pomešano z zamolklimi eksplozijami min. Sedeci tako v rovih, ali pa na preži skozi strelno lino se večkrat spominjamo vas slovenski proletarci in proletarke sirom Francije, Belgije, Amerike in Kanade. Mi stari soldati, kakor tudi novi rekruti bi želeli z vami stikov kakor smo jih imeli v Cankarjevi četi. Zeleli bi, da bi bile tudi vam poznane naše borbe, naše delo in naše žrtve. Saj tvorimo takorekoč predstražo v veliki skupni borbi, ki se bje tu v Spaniji za svetovni mir, za kruh in svobodo.

Prav tako želimo, da bi bile vaše skrbi in vaši boji tudi nam poznani. Tudi pomagati vam želimo: Zelimo vplivati z našim primerom enotnosti in odločnosti, na vsesplošno pobratenje vseh izseljencev, za odstranitev še zadnjih ostankov medsebojnega nasprotja, ki tu in tam ovira, vaše delo v korist osvobojenja delovnega ljudstva in zatiranih narodov. Zelimo da bi kri naših padlih sodrugov prebudila vse, ki še niso postali zavedni, utrdila vse, ki omahujejo, in izključila poslednjega izdajalca iz delavskih vrst. Obenem želimo, da bi tudi naša skupina bila deležna vaše plemenite pomoči, ki ste jo dosedaj izkazovali svojim bratom v Spaniji. Posebno sedaj nam je hudo, ko nimamo ničesar za kaditi. Ze tri tedne nismo dobili tobaka in kadimo le suho orehovo in figovo listje. Zato nam je vaša pomoč nadvse potrebna. Mi čvrsto verujemo v zlata, zavedna in požrtvovalna srca vseh izseljencev in izseljenk po vseh državah kjer se nahajate v borbi za obstanek in za boljše in svetlejšo bodočnost delovnega ljudstva.

Vse za čimprejšnjo zmago nad fašizmom!

Pošiljamo vam najtoplejše bratske pozdrave mi slovenski prostovoljci iz Spanije!

(Sledi 25 podpisov).

Govor Dr. Vladimira Mačka

Objavljamo v celoti vse govore Dr. Mačka, ki jih je imel o priliki svojega obiska v Beogradu, katerih v zadnji številki radi pomanjkanja prostora nismo mogli priobčiti.

Bratje Srbi!

Dovolite mi, da predvsem zahvalim gostitelja in prijatelja Jovana Jovanovića za lep pozdrav ter da tako zahvalim vas vse, ki ste iz Srbije in drugih krajev pohiten sem odobriti isti sporazum, ki so ga pred desetimi meseci sklenili vaši voditelji z nami Hrvati. (Burno odobravanje in klicanje: živel sporazum).

Dolgo časa je bilo treba, da je do tega prišlo. Dvajset let je že, kar živimo skupaj, in vsi veste, da so teh dvajset let izpolnjevala razna trenja a tudi težak boj med hrvaškim in srbskim prebivalstvom giede. države. Tukaj nočem kriviti nikogar, toda razvoj prvih in razvoj drugih je bil tak, da je to trenje prišlo (Tako je!) S tem ne rečem, da je do tega moralo priti, pravim pa, da je prišel čas, ko je treba temu napraviti konec. Resnica, malo pozno, toda boljše je tudi zapozneno kakor pa nikoli. (Dolgotrajno odobravanje in klici: Tako je!)

Hrvaški narod in Srbski narod sta se razvijala tisoč let vsak posebej, vsak s svojo posebno narodno zavestjo in državno pravnostjo.

Srbom se je posrečilo, osvoboditi se turskega gospodstva, ustvariti v začetku malo državo, pa jo utrjevati in ji dajati vse večjo neodvisnost ter po malem povečati.

Mi Hrvati smo bili v sklopu bivše avstro-ogrške monarhije, toda v tem sklopu smo ohranili vse lastnosti hrvaške državnosti: (Vzkliki: Tako je). Druga stvar je, da nam tega niso spoštovali, toda zato smo se od Avstro-Ogrske tudi odtrgali in prihajamo v novi sklop, v novo državno skupnost. Če pa smo vse to spremenili, je jasno, da svojega položaja nismo spremenili zato, da bi imeli manj pravic ter svobode, temveč zato, da bi jih imeli več (Tako je!) Namesto, da bi sedaj našli način, kako zadovoljiti v skupnih mejah i težnje hrvaškega naroda i težnje srbskega naroda, so napravili, da državo brani zakon za zaščito države. Da jo brani najprej pred posamezniki komunisti, nato pred posamezniki Hrvati, kasneje pred vsem hrvaškim narodom, pa glejte na koncu tudi pred vsem srbskim narodom (Burno in dolgotrajno klicanje: Tako je!)

Glejte, tak je bil razlog, da je iz tega medsebojnega spopada vlekli korist samo tretji, ki je zajahal hrbet i hrvaškemu i srbskemu narodu. (Ponovno dolgotrajno klicanje: Tako je!) Celo tako daleč so šli, da so proglasili ustavo diktature. Dokler je bila diktatura odkrita, jo je bilo mogoče še prenašati, ker je vsak vedel, danes je, jutri je ni, pa trpiš in preide. Če pa je oktroirana ustava, ki jemlje ljudstvu vso oblast, je to posmeh, ne pa ustava (Burno klicanje: Tako je!) Glavna zahteva Hrvatov, s katero se strinjajo tudi predstavniki srbskega naroda, je pravica ljudstva, da lahko da samo ljudstvo sebi samemu ustavo (Burno odobravanje in klicanje: Tako je!) In najvažnejša točka našega sporazuma, je, da se ta oktroirana ustava proglasi za neveljavno ter da se čimprej razpišejo volitve v konstituanto. Z ozirom na razpoloženje, ki ga danes vidimo v srbskem narodu, sem prepričan da se bo delo v konstituenti tako hitro in gladko izvršilo, kakor to še ni bil nikjer na svetu slučaj, kajti eni in drugi smo dovolj plačali za svojo izkušnjo. (Navdušeno odobravanje).

Če bi to ne bilo tako izvedeno, bodo posledice strašne. Današnji zunanji položaj je tak, da je težko reči, če bo sploh mogoče, da tako stanje konča brez vojne. Toda, bratje, sodite vi o stvari! Od mnogih primerov vam bodem samo o enem govoril. Na meji dalmatinske Hrvaške, tam preko Zadra, je otok, ki se imenuje Ugljan. Na tem otoku gospodari okupacija žandarjev. Nekaj žandarski narednik lovi in zapira, bije in muči može, žene, in

Arts Graphiques, s.c., 201, ch. de Haecht
Gér.: J. Léchevin, 56, r. Robiano, Brux.-3

otroke, kakor ga je volja. Nikomur ne odgovarja za svoje zločine. In če pride do nečesa — vprašajmo se o tem —! Kdo od teh ljudi bo branil državo: (Burni protesti in vzkliki: Tudi mi ne bi...!)

Stanje je tako in to vam moram odkrito reči, da bi danes od Hrvatov nihče ne branil države. Ta stvar je strašna, ker je poguba in nevarnost i za srbski narod i za hrvaški narod.

Zato je treba napraviti red. Treba je zadovoljiti težnje in želje hrvaškega naroda tako, da bo vedel, da brani svojo svobodo, ko mu bo potrebno braniti svojo državo, da brani svobodo svojih otrok in svojih vnukov. (Burno odobravanje.)

Bratje, prišli ste iz vse Srbije in iz drugih krajev, pa vas prosim da odnesete sledeče sporočilo svojim in svojim bratom ter da jim rečete: Skrajni čas je, da se zganemo, in da z vso silo vrzemo raz sebe jarem, ki ni dostojen niti hrvaškega niti srbskega naroda. Ko bodemo vrgli raz sebe ta jarem, bomo složno uredili skupno hišo, za boljše bodočnost hrvaškega naroda in srbskega naroda. (Konec govora je spremljalo urnebesno klicanje, ki je trajalo nekoliko minut.)

MAČKOV GOVOR O SVOBODI

Bratje Srbi, kmetje, delavci in meščani! Prišel sem danes, da nadaljujemo posel, ki smo ga pričeli pred desetimi meseci v Zagrebu. (Burno odobravanje in vzkliki: Živio!)

Dvajset let našega skupnega življenja je potrošenih v prazno v medsebojnih bojih in medsebojnih trenjih. Mi Hrvati smo dali mnogo žrtv v krvi in imetku, a Vi Srbi ste izgubili svojo svobodo. (Burno odobravanje in vzkliki: Tako je! Živela svoboda!)

Naše skupno delo mora stremeti, da skupno izbojujemo svobodo... (Burno odobravanje in vzkliki: Tako je! Živela svoboda!)... a to je prvi pogoj, da razušimo skupno ječo in potem gradimo boljše bodočnost. (Burno odobravanje in vzkliki: Tako je! Živio!)

Ko vidim danes ta sprejem svoje malenkosti, sem srečen, ker v tem našem navdušenju vidim najboljšo jamstvo, da bomo v svojem velikem delu tudi uspeli (Urnebesno odobravanje in vzkliki: Tako je! Živel sporazum!)

V zgodovini je ljudstvo vselej imelo spopade z oblastni, toda vselej je ljudstvo zmagalo! Tako bode tudi to pot ljudstvo zmagalo! (Burno odobravanje.) Složen hrvaški in srbski narod (Gromko klicanje. Tako je! Živeli! Živela slova! Živel sporazum!)... bo uredil svojo bodočnost na srečo in zadovoljstvo tako hrvaškega kakor srbskega naroda! (Dogotrajno in neprestano klicanje: Tako je! Živel! Živel sporazum!)

GOVOR DR. MAČKA O MRTVI GESTI

Srbski narod!

Ponovno vas zahvaljujem za izraze simpatij, ki ste mi jih izkazali (Burni vzkliki: Živel Maček! Živel sporazum! Živela svoboda!)

Obžalujem samo da ni tukaj predsednika vlade Dr. Stojadinovića. (Ogorčeni protesti, žvižganje in vzkliki: Doli! Doli!) Ponavljam, žal mi je da ga ni tukaj, ker bi videl, da cesta po kateri sem šel, ni tako mrtva kakor on misli. (Splošno veselje, urnebesno odobravanje in klicanje: Tako je! Živel Maček! Živel!)

MAČKOV GOVOR SRBSKIM KMETOM

Srbski kmečki bratje! (Navdušeni vzkliki: Živio! Živio!)

Ko so prvaki srbskega naroda ustvarili z nami Hrvati pred desetimi meseci prve konture sporazuma (Burno klicanje: Živel sporazum!) je vlada storila vse, da bi prikazala, kako srbski narod noče tega sporazuma (Burni vzkliki: Hoče! Hoče!) Kar vidimo danes tukaj v Beogradu dokazuje, če ne drugega, vsaj to, da hočejo sporazum tisti, ki so prišli sem. (Burno odobravanje.)

Ali že Veste?

Beograjska « Politika » je bila preteklega meseca dvakrat zaplenjena.

— Papež je pri sprejemu 400 učiteljev članov « Katoliške akcije » ponovno ostro obsodil rasizem.

— Stavka stavbinskih delavcev v Splitu, ki je trajala 50 dni, je te dni z uspehom zaključena.

— V Beogradu so aretirali 37 nemških špijonov. To je že druga velika skupina nemških špijonov v zadnjem času.

— V prvih sedmih mesecih t.l. je bilo v Italiji 42.183 porok manj kakor preteklo leto v istem času.

— Angleški list « Daily Telegraph » poroča da je v Nemčiji porastlo število umobolnih, katerih je sedaj glasom nemške uradne statistike 163.341. Ne ve se pa če je v to število vračunan tudi Hitler.

— 10. IX. je kitajska artilerija na reki Jange deloma potopila deloma težko poškodovala 10 velikih japonskih vojnih in transportnih ladij.

— V dveh mesecih so Japonci v pokrajini Sansi izgubili 20.000 vojakov in oficirjev.

— Preko 3800 kmetov je japonska soldateska pobila v pokrajini Honan. Tako izgledajo japonski barbari v pravi luči.

— V Podgorici (Crna gora) je zasedala konferenca predstavnikov združene opozicije za Crno goro, na kateri so bili prisotni zastopniki vseh večjih krajev v Crni gori. Na konferenci je bil izbran delovni odbor združene opozicije, kateri ima nalogo, da v najkrajšem času organizira po vsej Crnogori velika zborovanja združene opozicije.

— Te dni je spet eden italjanski pilot, ki je bil dosedaj pri gen. Franku prešel na republikansko stran.

— Ze 50 dni stavkajo v Zagrebu delavci v elektrotehničnem podjetju « Kontakt » za povišanje plač in za kolektivno pogodbo.

— Vse močnejši, postaje pokret strokovno organiziranih delavcev v Crni gori. 27. VIII. se je vršila konferenca URS-a na kateri je bilo 39 delegatov, ki so zastopali 26 podružnic. Konferenca je zahtevala, da se v Podgorici ustanovi oblastni odbor URS-a, ki naj v bodoče vodi strokovni pokret v Crni gori.

— V Nankigu se je uprlo 7000 korejskih vojakov, ki so zahtevali, da se jih pošlje domov. Da zadušijo upor so morali Japonci poslati proti njim 10.000 vojakov. Prišlo je do boja z uporniki v katerem so bile na obeh straneh velike izgube.

— Chamberlaina so na njegovi poti h kralju v Balmoral sprejeli tamkajšni de-

Gozdni delavci v departementih: Seine, Seine et Marne!

Dne 29. septembra se vrši na borzi dela v Versailles, 1, avenue St. Cloud, veliko zborovanje gozdnega delavstva, katerega sklicuje francoska federacija gozdnih delavcev pri C.G.T. Med ostalimi govorniki bo na tem zborovanju nastopil tudi govornik naše narodnosti.

Vse naše gozdne delavce, ki se nahajajo v zgoraj omenjenih departementih pozivamo, da se tega važnega zborovanja polnoštevilno udeležijo.

Francoska federacija gozdnih delavcev C.G.T. — Paris.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Zaradi preobilice materijala so to pot morale izostati objave Narodnega odbora za pomoč Španiji v P. de C., dalje objava prispevkov za tiskovni sklad «Glas» in objava vsote, ki je bila v zadnjih 14-tih dneh poslana za pomoč našim invalidom iz Španije. Vse objave izidejo prihodnjič. Uredništvo.

Srbski narod, na tebi je, ko se vračaš domov, da pozdraviš zlasti srbske kmečke brate od strani nas, Hrvatov. (Burno odobravanje in pozdravljanje hrvaškega naroda) in da jim rečeš: Samo v sporazumu je jamstvo za boljše bodočnost tako hrvaškega kakor srbskega naroda. (Burno in navdušeno odobravanje.)

Kar je danes pokazal Beograd, mora jutri pokazati vsa Srbija (Burno odobravanje,) in bodite prepričani, da bo potem zmaga naša! Živeli! (Urnebesno navdušene ovacije).

Imprimé en Belgique.

Editeur responsable: N. Henneuse,
Longue rue du Vanneau, 4, Anvers.

lavci z žvižganjem in vzkliki: « Doli nacionalna vlada! »

— V Dancingu se poljski železnice sklenili, da bodo z naciji govorili samo po poljsko in, da bodo bojkotirali vse nacijske časopise.

— Sovjetska zveza je prvi polovici letošnjega leta kupila v Franciji za 25 milijonov rub. blaga. Istočasno bo izvozila v Francijo za 34 milijonov rubljev.

— V Avstraliji v rudarskem okraju New Sud Wales je stopilo v stavko 23.000 rudarjev.

— V Španiji so v neki katedrali našli dva duhovnika, ki sta se v tej katedrali že dve leti skrivala, ker sta se bala «rdečega terorja». Bila sta začudena ko ju republikanski vojaki, ki so ju našli niso ubili temveč z njima na prijateljski način postopali.

Zdaj sta ta dva duhovnika napisala javnosti odprto pismo v katerem opisujeta resnično stanje v republikanski Španiji in pozivata vse na obrambo republike.

— Samo na enem odseku čehoslovaško-nemške meje je bilo v juliju zaplenjenega 1300 kosov različnega orožja, katerega so nemški fašisti skušali vtihotapiti na Čehoslovaško in ga izročiti sudetskimi fašistom.

— Nedavno se je v Zagrebu vršil kongres « Zveze učiteljev v Jugoslaviji ».

Na kongresu so pristaši Stojadinovića in Korošca povzročali skandale da bi ovrzali kongres ker so uvideli da vodstva učiteljske organizacije ne bodo mogli dobiti v svoje roke.

Kongres je poslal pozdrave kralju in namestniku Pavlu, ni ga pa hotel poslati tudi Stojadinoviću. Učitelji zahtevajo uvedbo osemrazrednih osnovnih šol v Jugoslaviji povišanje plač in poboljšanje življenjskih pogojev učiteljev. Ta kongres pomeni za Stojadinovića krepko zausničo.

— Beograjska « Samouprava » je vsa iz sebe ker so se nekateri reakcionarni inozemski časopisi poročali resnico o sprejemu Dr. Mačka v Beogradu.

« Samouprava » je napadla celo svoje-ga starega prijatelja pariški « Temps » ker je blažji obliki poročal o stvarnem stanju v Jugoslaviji.

Sovražniki delavske sloge so vsaki dan na delu, da bi delavske vrste razbili. Najmočnejše orožje proti tem škodljivcem delovnega ljudstva je pravi delavski časopis. Zato čitajte in širite « Glas Izseljencev! »

Iz Patronatskega pokreta.

Smatramo za koristno, da podamo finančni pregled našega dela od 1.1. do 30. VI. t.l., da vidimo v koliko je celokupni letni plan izvršen v prvih šestih mesecih.

Francija je zbrala in obračunala: fr. 6.605.05; kvota: 25.000; Izvršeno: 27 %.

U. S. A. je zbrala in obračunala: fr. 16.884; kvota: 30.000; Izvršeno: 56 %.

Kanada je zbrala in obračunala: kvota: 16.000.

Avstralija z fr. 8723.—85.

Nova Zeelandija 6096.—58: fr.14.820.41; kvota: 25.000; Izvršeno: 60 %.

Belgija: fr. 1.772.18; kvota: 5.000; Izvršeno: 35 %.

Južna Amerika: kvota: 2.000; Izvršeno: —.

Skupaj: frankov: 40.081.64; kvota: 1000.000; Izvršeno: 40 %.

V smislu gornjih podatkov se vidi, da se je dosegel že precejšen uspeh. Najboljše patronatsko gibanje je kakor je razvidno v Avstraliji, Novi Zeelandiji in Ameriki. Najslabše v Kanadi in v Južni Ameriki.

V Franciji smo to leto nekoliko zaostali, kar je spričo stalnih akcij za Španijo razumljivo. Vendar se moramo potruditi da izpolnimo kvoto, ki za naše razmere ni velika. Belgija to leto čvrsto koraka k izvršenju postavljenega plana.

Protijudska vlada v Jugoslaviji z vsakim dnem povečuje teror. Joče v Jugoslaviji se polnijo z novimi žrtvami reakcije. Na nov val nasilja nad brezpravnim ljudstvom v Jugoslaviji, odgovorimo izseljeneci z večjimi solidarnostnimi akcijami v korist bratov in sester, ki ječijo za zamreženimi okni.

Glavni Odbor Izseljenke
Pomoći — Paris.